

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (RP 170/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- vice verkställande direktör Tapio Oksanen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden
- expert Miia Kannisto, Finlands näringsliv rf
- ekonomisk expert Joonas Rahkola, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Akava rf
- Företagarna i Finland rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras.

Arbetslöshetsförsäkringspremierna för 2017 föreslås bli fastställda. Ingen ändring föreslås i arbetslöshetsförsäkringspremiernas totala belopp.

I enlighet med konkurrenskraftsavtalet mellan centralorganisationerna på arbetsmarknaden föreslås löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie bli höjd med 0,45 procentenheter och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie bli sänkt med 0,45 procentenheter. Representationen för löntagare och arbetsgivare i förvaltningsrådet för arbetslöshetsförsäkringsfonden föreslås bli ändrad i överensstämmelse med de förändrade finansieringsförhållandena.

Betänkande ShUB 20/2016 rd

Konjunkturbufferten för arbetslöshetsförsäkringsfonden för åren 2017–2019 höjs från ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshet på 5,0 procentenheter till ett belopp motsvarande utgifterna för en arbetslöshet på 7,0 procentenheter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet ställer sig positivt till den förändrade fördelningen av arbetslöshetsförsäkringspremien mellan arbetsgivare och löntagare. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie föreslås nästa år bli höjd med 0,45 procentenheter och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie bli sänkt med samma procentsats. Året därpå kommer löntagares premie att höjas med 0,4 procentenheter och arbetsgivares premie att sänkas med samma procentsats. Enligt propositionen är löntagares och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie lika stor, 2,0 procentenheter, 2018. Det sammantagna beloppet för avgifterna kommer att ligga på samma nivå som nu.

Ändringen är ett led i konkurrenskraftsavtalet mellan centralorganisationerna på arbetsmarknaden. Med avtalet eftersträvas större konkurrenskraft för finländskt arbete och finländska företag, större ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen. När arbetsgivarna betalar mindre reduceras arbetskostnaderna per enhet och sänks tröskeln för att anställa. Konkurrenskraftsavtalet beräknas generera totalt 35 000 nya arbetstillfällen. En så hög sysselsättning som möjligt är en viktig faktor för att trygga hållbarheten i systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

Med den temporära höjningen av konjunkturbufferten i arbetslöshetsförsäkringsfonden ökar det högsta beloppet från 1 609 till 2 252 miljoner euro. Det ger bättre möjligheter att garantera att fonden har likvida medel och att premierna är stabila trots att arbetslösheten varierar.

Med de föreslagna premierna beräknas fonden få ett överskott på 158 miljoner euro 2017. Därmed minskar skulden i konjunkturbufferten till omkring 450 miljoner euro.

När löntagarnas betalningsbörda ökar som regeringen föreslår, minskar statens skatteinkomster med 55 miljoner euro och kommunernas skatteinkomster med 82 miljoner euro, eftersom arbetslöshetsförsäkringspremien dras av i löntagarnas beskattning. Beskattningen säkerställer alltså att löntagarna får behålla sin köpkraft.

Utskottet finner det ändamålsenligt att ändringarna i arbetstagarnas och arbetsgivarnas andelar i premierna beaktas i arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltning och att de försäkrade därför får större representation både i styrelsen och i förvaltningsrådet. Beslutet att premien ska återspeglas på detta sätt i bolagens förvaltning baserar sig på enhällig beredning av arbetsmarknadens organisationer.

Betänkande ShUB 20/2016 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 170/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 18.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsrad Eila Mäkipää.

Betänkande ShUB 20/2016 rd Reservation

RESERVATION

Motivering

I överensstämmelse med konkurrenskraftsavtalet som arbetsmarknadens centralorganisationer enats om föreskriver lagförslaget i betänkandet att (1) löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie höjs med 0,45 procentenheter och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie sänks med lika mycket, 0,45 procentenheter. Dessutom föreslås (2) löntagarnas och arbetsgivarernas representation i arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd bli ändrad i överensstämmelse med de ändrade finansiella förhållandena.

Vänsterförbundets riksdagsgrupp stöder inte konkurrenskraftsavtalet eller så kallad intern devalvering, alltså lönesänkningar som medel för att lösa Finlands ekonomiska problem. Därför kan vi inte godta de nedskärningar i budgeten för 2017 som beror på konkurrenskraftsavtalet.

Konkurrenskraftsavtalet lyfter över arbetsgivarnas bikostnader på arbetstagarna. Dessutom får de offentligt anställda lägre inkomster i och med att semesterpengen skärs ner och alla anställda får längre arbetstid. Under SHM:s huvudtitel är effekten knappa 650 miljoner euro 2017.

Vår bedömning av konkurrenskraftsavtalet är att billigare arbete inte är något fungerande botemedel mot den ekonomiska krisen. Vidare vill vi påpeka att tidigare sänkningar av arbetsgivaravgifterna, exempelvis sänkta och senare avskaffade FPA-avgifter, inte har resulterat i särskilt många nya arbetstillfällen, trots att sänkningarna har motiverats med fler arbetstillfällen.

Konkurrenskraftsavtalet kom till stånd genom att fackförbunden hotades med tvångslagar som hade skurit ännu mer i lönerna än avtalet. Processen påverkades också av de diffusa planerna på "lokala avtal".

Hög nivå på teknik, utbildning och kompetens för att producera finska varor och tjänster är avgörande för att möta de nuvarande utmaningarna inom vår exportindustri. Men också där sätter regeringen in sina nedskärningar i budgetpropositionen för 2017.

Jag föreslår att de bestämmelser som beror på konkurrenskraftsavtalet stryks i lagförslaget och att arbetsgivares och arbetstagares arbetslöshetsförsäkringspremier 2017 ligger kvar på samma nivå som i år.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men stryker 3, 9, 21 k, 24 och 24 a § och godkänner 18 § och ikraftträdandebestämmelsen med följande ändringar:

Betänkande ShUB 20/2016 rd
Reservation

Reservationens ändringsförslag

18 §

Arbetslöshetsförsäkringspremiernas belopp

Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie för 2017 är 1,15 procent av lönen. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie är graderad enligt det lönebelopp som arbetsgivaren betalar så att premien år 2017 är 1,00 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 2 044 500 euro och 3,90 procent för den överskjutande delen av lönen.

För 2017 är löntagares arbetslöshetspremie för delägare i företag är 0,46 procent av lönen och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie för delägare i företag 1,00 procent av lönen.

För 2017 är arbetslöshetsförsäkringspremien för statliga affärsverk 1,00 procent av det sammanlagda lönebelopp som betalas av affärsverket för affärsverksamhet för ett lönebelopp upp till 2 044 500 euro och 2,78 procent för den överskjutande delen av lönen.

För 2017 är arbetslöshetsförsäkringspremien för universitet som avses i 1 § i universitetslagen (558/2009) 0,80 procent av lönen för ett lönebelopp upp till 2 059 500 euro och 2,33 procent för den överskjutande delen av lönen.

~~Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie är lika stora. Ändringarna i löntagares och arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier ska fördelas jämnt mellan arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Också självriskpremien beaktas i arbetsgivarens genomsnittliga premie. Arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremie ska graderas så att premien för den del av lönebeloppet som inte överstiger 2 044 500 euro är en fjärdedel av premien för den del av lönebeloppet som överstiger 2 044 500 euro. Denna fjärdedel uttrycks i fulla hundra delar av en procentenhet avrundad till närmaste fem hundra delar. Löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie är dock alltid minst 0,10 procent av lönen.~~

~~Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 9 § träder dock i kraft först den 1 januari 2018. Lagens 3 § 1 mom. är i kraft till utgången av 2019.~~

~~De medlemmar i arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd som hade detta uppdrag vid denna lags ikraftträdande fortsätter till utgången av 2017.~~

~~Bestämmelsen i 18 § 5 mom., enligt vilken löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie och arbetsgivares genomsnittliga arbetslöshetsförsäkringspremie är lika stora, tillämpas första gången från och med den 1 januari 2018.~~

Helsingfors 18.10.2016

Aino-Kaisa Pekonen vänst